

Кайсарова А. О.

здобувачка вищої освіти I курсу
юридичного факультету,

Демичева А. В.

кандидат соціологічних наук, доцент,
доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДАУНШИФТИНГ В УКРАЇНІ ЯК ПРОЦЕС ВІДМОВИ ВІД КАР'ЄРИ

Зміни ціннісних орієнтацій визначають зрушення у ставленні до соціальних інститутів, індивідуальних досягнень, уявлень щодо ефективності та самостійності індивіда. Стилi життя, що формувалися на основі матеріалістичних цінностей, змінюються альтернативними практиками, які спрямовані на перегляд характеру споживання. Постійна боротьба людини з собою наштовхує її на зміни. Люди, які докорінно хочуть змінити свою професійну діяльність, відмовляються від успішного бізнесу та кар'єрного зростання – це дауншифтери. Саме тому сьогодні актуальними є питання вивчення дауншифтингу як соціального і професійного явища.

У США дауншифтинг почали досліджувати у 1990 рр. після публікації книги Е. Солтсмена у 1990 році. Із того часу дауншифтинг набуває поширення серед населення розвинених країн. Кінець 1990-х та 2000-і рр. надали цілу плеяду дослідників із США, Європи та Австралії, зокрема: А.Етціоні, К. Гамільтон та Е. Мейл, Н. Леві, М. Нельсон, Дж. Дрейк. З-поміж українських учених, які торкалися цієї теми, назвемо О. Купець, К. Іващенко, Д. Пирогову, С. Оксамитну, І. Дорожко, О. Ніколайчука, Д. Віхрова, Н. Заріцьку та ін. Проте досі в українській науці це явище є недостатньо вивченим. Питання дауншифтингу знайшли певне відображення як в економічних науках (вивчення причин відтоку кадрів та запобігання цьому процесу), так і в соціології (вивчення відмови від кар'єри як соціального явища). Проте, проблему дауншифтингу не можна назвати вирішеною в науці.

Отже, дауншифтинг – новий і спірний термін. Ідея, що людина має жити для пізнання себе, а не тільки для накопичення матеріальних благ, почала розвиватися в 1960-і роки, а з 1990-х років це соціальне і культурне явище стало активно поширюватися в усьому світі. Але люди, які віддають перевагу тому, що подобається саме їм, а не суспільству, були завжди. Наприклад, Гаутама Сіддхартха (відомий нам як Будда) не захотів бути царем, а побажав «знайти себе». Римський імператор Діоклетіан відмовився

від влади і перебрався у власний маєток вирощувати капусту. А французький художник П. Гоген заради можливості малювати пейзажі Таїті відмовився від кар'єри банкіра [1].

Автором терміну вважається Джеральд Селент, керівник нью-йоркського Інституту з вивчення трендів (Trends Research Institute), який вперше вжив його у 1994 р. Дауншифтинг – термін, що позначає життєву філософію «життя заради себе», «відмови від чужих цілей» – останнім часом модний спосіб життя, що протиставляється трудоголізму. Основною зовнішньою ознакою дауншифтингу є відмова від одержимості кар'єрою, замкнутого кола нескінченного споживання, демонстрації свого високого статусу, рівня і стилю життя, що нав'язує суспільство, заради інших життєвих цінностей, перш за все сім'ї, хобі, психологічного комфорту та турботи про власне здоров'я. Дауншифтинг є характерним здебільшого для розвинутих країн Америки, Європи, Австралії. Проте, останнім часом він почав поширюватися і на пострадянському просторі, зокрема і в Україні, хоча, певна річ, не в таких масштабах як на Заході [2]. В Україні дауншифтинг іноді називають сковородинством. Справді, філософія Григорія Сковороди багато в чому перегукується з ідеями дауншифтингу, проте не обмежується тільки ними, тому сковородинство – це щось значно ширше.

Серед сучасних українських дауншифтерів варто виділити наступних:

Мистецький хутір «Обирок». Режисер Леонід Кантер заснував мистецький хутір «Обирок», місце, яке він хотів перетворити у Країну мрій. Леонід Кантер був режисером і для свого фільму «Людина з табуретом» знімав відео, у яких він та його друзі автостопом майже без грошей і речей вирушили в подорож через Гімалаї з табуретами на плечах. Він мріяв встановити кухонні табурети на узбережжі чотирьох океанів. Після своєї мандрівки у 2007 році Леонід разом з друзями заснував артхутір.

«Лісова ферма». Закінчивши університет в Америці, Віктор Чіркін переїхав із дружиною з Києва до села, узявши за приклад батьків. Він заснував там «Лісову ферму» – місце, де він зі своєю командою виготовляє фермерські продукти ручної роботи для власної родини та всього світу [3].

В Україні, на сьогодні, ще зарано говорити про дауншифтинг як про загально розповсюджене явище, адже загальний рівень матеріального стану населення – низький, а економічна ситуація настільки нестабільна, що повністю відмовитися від кар'єри можуть собі дозволити меншість громадян. Але, на думку більшості західних спеціалістів, таке ставлення до дауншифтингу є хибним, оскільки, навіть в умовах, коли вітчизняні спеціалісти навряд чи відмовляться від вигідних пропозицій та кар'єрного зростання з причини переважної бідності та необлаштованості, дауншифтинг в Україні існує, і в першу чергу, – у формі управління кар'єрою, збереженні рівноваги емоційного стану та психічного здоров'я робітників [4, с. 185].

Таким чином, дауншифтинг є стилем життя людей, які відмовляються від пропагованих суспільством цінностей на зразок матеріального добробуту

та досягнення кар'єрного успіху, на користь життя заради себе та своєї родини. Перехід до такого стилю життя здійснюється за рахунок добровільних довгострокових змін, що реалізуються шляхом зменшення рівня зайнятості та відповідно прибутків, заради збільшення кількості вільного часу. І хоча дауншифтинг є інноваційним соціальним проявом, проте, нині простежується тенденція розповсюдження дауншифтингу також і в Україні, що актуалізує подальші розвідки та дослідження цього явища на вітчизняному терені.

1. Дауншифтери, хто вони? URL: <https://uteka.ua/ua/publication/news-14-delovye-novosti-36-daunshiftery-kto-oni>.
2. Заріцька Н.Ю. Дауншифтинг: український варіант. URL: <http://apspp.soc.univ.kiev.ua/index.php/home/article/view/541>.
3. Міронова В. Основні настанови скovorоди називаємо своїми»: що таке дауншифтинг і де його шукати в Україні? URL: <https://gwaramedia.com/osnovni-nastanovi-skovorodi-nazivaemo-svoimi-shho-take-daunshifting-i-de-jogo-shukati-v-ukraini/>.
4. Чмельова О.С., Свічкарь А.А. Дослідження дауншифтингу як інноваційного підходу до формування кадрового потенціалу сучасної організації. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/46969/2/2017_Chmelova_O_S-Doslidzhennia_daunshyftynhu_184-186.pdf.

Клименко О. О.

*(Дніпровський державний
аграрно-економічний університет)*

ДІЯЛЬНІСТЬ ЕКСТРЕМІСТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДОНБАСУ ЯК ОДНА З ПЕРЕДУМОВ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ НА СХОДІ УКРАЇНИ

Революція гідності, відсторонення від влади В. Януковича та його оточення наприкінці 2013 р. – початку 2014 р. спричинило ескалацію суспільно-політичної напруженості на Сході та Півдні України, активізацію діяльності в Донецькій та Луганській областях сепаратистських сил, екстремістських організацій.

Такі організації існували в регіоні протягом багатьох років. Починаючи з «Інтернаціонального руху Донбасса» – організації, що була заснована у 1990 р. братами Д. Корніловим та В. Корніловим, та організаціями, що було створено за допомогою та активної участі Партії регіонів (такі як «Донецька республіка», «Донбаська Русь», «Луганская гвардия» та ін.) – у регіоні існувала розвинена структура різноманітних громадянських організацій, які проводили до 2014 р. агітацію та відверту пропаганду «автономістського» патріотизму, прививали населенню Донбасу почуття особистої впливовості, протиставляли південно-східні області країни